

HANDLÄGGARE/ENHET
Ekonomisk politik och
arbetsmarknad
Linda Grape

DATUM
2013-09-23

DIARIENUMMER
20130269

ERT DATUM
2013-05-31

ER REFERENS
A2012/3434/IU

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

LOs yttrande över Akka-utredningens slutbetänkande *Med rätt att delta* (SOU 2012:69)

LO tar i detta yttrande ställning till de förslag som läggs fram i den så kallade Akka-utredningens slutbetänkande *Med rätt att delta – nyanlända kvinnor och anhöriginvandrare på arbetsmarknaden* (SOU 2012:69). LOs ställningstaganden till förslagen sammanfattas i yttrandets inledande avsnitt. I ett avslutande avsnitt kommenteras utredningens många bedömningar.

Sammanfattning av LOs synpunkter på utredningens förslag

- LO *tillstyrker* förslaget om ett nytt arbetsmarknadspolitiskt program för arbetssökande nyanlända anhöriginvandrare. LO anser dock att den generella arbetsmarknadspolitiken borde kunna möta behoven hos även denna målgrupp. Sökandet efter särlösningar bör ses som en signal om brister i arbetsmarknadspolitiken utformning och utförande. LO anser att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdraget att se över den generella arbetsmarknadspolitiken förmåga att möta behoven hos hela befolkningen.
- LO *tillstyrker* förslaget om att Arbetsförmedlingen ska kunna ingå överenskommelse med en kommun om anordnande av insatser eller aktiviteter för nyanlända invandrare utan att överenskommelsen föregås av ett upphandlingsförfarande.
- LO *tillstyrker* förslaget om att en särskild utredare ska ges i uppdrag att ta fram ett förslag till hur kursplanen för kurs A och B på studieväg 1 i utbildning i svenska för invandrare (sfi) kan tillföras praktiskt orienterade moduler från ett begränsat antal kurser på grundläggande nivå. LO vill dock betona att förslaget i princip saknar relevans för att åstadkomma varaktig etablering på arbetsmarknaden.
- LO *avstår från att ta ställning* till förslaget om en höjning av ersättningen till kommuner som tar emot flyktingar, skyddsbehövande i övrigt och deras anhöriga för bosättning. LO

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

menar att frågan bör behandlas i en övergripande diskussion om ersättningen till asyl- och flyktingmottagande kommuner.

- LO *tillstyrker* förslaget om att nyanlända invandrare som anvisas till den föreslagna introduktionsgarantin ska kunna delta i förberedande insatser i form av utbildning på grundskole- eller gymnasienivå inom det offentliga skolväsendet eller motsvarande.
- LO *tillstyrker* förslaget om att nyanlända invandrare som deltar i den föreslagna introduktionsgarantin eller i enlighet med etableringslagen har en etableringsplan ska kunna anvisas till förberedande insats i form av kortare folkhögskoleutbildning.
- LO *tillstyrker* förslaget om att en nyanländ som till följd av vård av barn minskar sitt deltagande till 75 procent av heltid ska ges möjlighet att delta i insatser under längre tid, både etableringsinsatser enligt etableringslagen samt inom den föreslagna introduktionsgarantin.
- LO *tillstyrker* förslaget om att Skolverket ska ges i uppdrag att besluta om och fördela bidrag till försöksverksamheter med öppen förskola där nyanlända föräldrar ges möjlighet till språkinläring och planering inför framtiden.
- LO *tillstyrker* förslaget om att Migrationsverket ska ges i uppdrag att utforma en lättfattlig tryckt information om möjligheter till stöd och insatser som en nyanländ kan ta del av för att etablera sig i arbets- och samhällslivet. LO anser att sådan information bland annat bör ge grundläggande kunskap om den svenska arbetsmarknadsmodellen.
- LO *tillstyrker* förslaget om att ett forskningsinstitut ska ges i uppdrag att följa upp i vilken grad insatserna för att stödja nyanländas etablering bidrar till att stärka målgruppens aktiva deltagande i samhällslivet. LO vill framhålla vikten av att också följa upp frågor om arbetsvillkor och inflytande i arbetslivet i syfte att åstadkomma en fördjupad bild av deltagandet i arbetslivet.
- LO *tillstyrker* förslaget om att länsstyrelserna ska ges i uppdrag att kartlägga behov av föräldrastöd hos nyanlända föräldrar, kartlägga befintliga föräldrastödsprogram för nyanlända föräldrar som bedrivs av kommuner, landsting och ideella organisationer samt ta fram råd för utformning av sådana program.

LOs ställningstaganden till utredningens förslag

Introduktionsgarantin för nyanlända invandrare (7.2)

LO tillstyrker utredningens förslag om ett nytt arbetsmarknadspolitiskt program, introduktionsgarantin, för arbetssökande nyanlända anhöriginvandrare som inte omfattas av etableringslagen. LO anser dock att den generella arbetsmarknadspolitiken borde kunna möta behoven hos även denna målgrupp. Sökandet efter särlösningar bör ses som en av många signaler om brister i arbetsmarknadspolitikens utformning. LO anser därför att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdraget att se över den generella arbetsmarknadspolitikens förmåga att möta behoven hos *hela* befolkningen.

LO förespråkar en generell arbetsmarknadspolitik med selektiva medel. Varje individ som är inskriven som arbetssökande vid Arbetsförmedlingen ska ges tillgång till stödjande och rustande insatser utifrån en kvalificerad bedömning av de individuella behoven. Genom kombinationen av en tydligt behovsorienterad individuell bedömning och en bred flora av arbetsmarknadspolitiska insatser ska Arbetsförmedlingen effektivt kunna möta mångskiftande behov hos arbetssökande.

LO vänder sig mot att diskussionen om arbetsmarknadsetablering så ofta alltför förenklat landar i en särskiljande retorik och ett sökande efter särlösningar. I synnerhet utrikes födda arbetssökande tenderar att betraktas som en grupp där etableringsproblemen ser likadana ut för var och en, oavsett individens unika bakgrund vad avser exempelvis utbildning och erfarenheter. Bland både inrikes och utrikes födda syns emellertid samma klass- och könsmönster ifråga om sysselsättning och arbetslöshet, men dessa mönster är än tydligare bland utrikes födda.¹

Utredningen påvisar på ett övertygande sätt brister i relevant stöd för nyanlända anhöriginvandrare som inte omfattas av etableringslagen. Det har bland annat sin grund i en illa fungerande samverkan mellan de aktörer som ansvarar för de insatser som behöver matchas på ett ändamålsenligt sätt. Nyanlända arbetssökande har i regel behov av kommunala och statliga insatser parallellt och i kombination. Det kan till exempel handla om att kombinera undervisning i svenska för invandrare (sfi) med arbetspraktik, vilket har visat positiva effekter för etablering i arbetslivet. Utredningen visar också att arbetsförmedlare anser sig sakna tillgång till insatser för att möta många nyanländas behov, och att de insatser som efterlyses ligger inom kommunernas ansvarsområde. Det handlar till exempel om grundläggande vuxenutbildning och samhällsorientering.

---

¹ Se LO (2013): *Finnes: Allt för få jobb*

Mot bakgrund av utredningens beskrivning och analys framstår den föreslagna introduktionsgarantin motiverad. Som ett samlande program kan det möjligen fungera för att säkerställa tidiga och parallella samordnade insatser i syfte att underlätta etableringen i arbetslivet. Stödet inom ramen för de generella insatser som erbjuds alla arbetssökande räcker enligt utredningen inte till. Att så är fallet påkallar en översyn av den generella arbetsmarknadspolitikens förmåga att möta behoven hos *hela* befolkningen. En sammanhållen arbetsmarknadspolitik ska klara av att ge relevant och effektivt stöd till alla arbetssökande i en befolkning sammansatt av människor med olika bakgrund.

LO vill också påpeka att etableringsreformen ännu inte är utvärderad. Ändå står etableringsinsatserna som förebild för den föreslagna garantin. Det försvårar ställningstagandet och pekar på behovet av att noggrant följa upp och utvärdera båda dessa program. LO instämmer dock i utredningens bedömning om att en utvidgad målgrupp för etableringslagen inte är ett alternativ för att förbättra stödet för gruppen övriga anhöriginvandrare.

En viktig del i förslaget om introduktionsgarantin är att den som deltar föreslås ha rätt till aktivitetsstöd, alternativt utvecklingsersättning, oavsett vilka insatser hon eller han deltar i. Det förenklar vad som idag är ett snårigt regelverk för olika ersättningar. Dessutom är det (till skillnad från när försörjningsstöd är alternativet) en individualiserad ersättning som främjar arbetskraftsdeltagande, inte minst bland kvinnor. LO ser detta som ett tungt vägande skäl för att tillstyrka programmet.

LO vill tydligt betona vikten av individuell anpassning av insatserna till deltagarna. Att ett särskilt program etableras får inte innebära en likriktning i insatserna. Såsom utredningen betonar måste målsättningen vara varaktig etablering i arbetslivet. I en individuell anpassning av insatserna ligger också tidsaspekten. Den föreslagna tidsgränsen om 24 månader som maximal tid i programmet riskerar att förvärra det fyrkantiga tänkande som denna slags särlösningar tyvärr lägger grund för. Hur lång tid en individ behöver i samordnade insatser måste avgöras i varje enskilt fall och under rimliga premisser. Det kan inte vara så att stödet faller undan för den som efter maximal tid i programmet uppenbarligen har fortsatt stora behov. Inte heller får det låsa fast deltagare. När deltagande inom ramen för Arbetsförmedlingens generella insatser bedöms göra störst nytta, till exempel arbete med lönestöd, bör det alternativet väljas.

Utredningen föreslår att en person som ingår i målgruppen för den föreslagna garantin ska ha varit arbetslös och anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen i tre månader innan anvisning till garantin ska bli aktuell. LO instämmer i att detta bör vara utgångspunkten för att undvika inlåsnings effekter för personer som själva klarar sin etablering. LO anser

dock att tremånadersregeln bör vara vägledande snarare än absolut. Handläggare bör utifrån en kvalificerad bedömning av den enskildes behov kunna göra en anvisning utan att vänta i tre månader när behov av insatser förefaller uppenbart.

Vad gäller samhällsorientering förutsätter LO att det ska ingå för alla deltagare, i enlighet med utvidgningen av kommunernas skyldighet att ge samhällsorientering sedan den 1 maj 2013. LO anser för övrigt att kommunernas skyldighet bör utvidgas ytterligare avseende målgruppen. Samhällsorientering bör erbjudas alla nyanlända som antingen är folkbokförda i Sverige eller har ett uppehållstillstånd under minst ett år. Samhällsorienteringen är en viktig utbildningsinsats där deltagarna ges kännedom om och förståelse för det svenska samhället, vilket underlättar deltagande i samhällslivet i stort. Det är viktigt inte minst ur ett demokrati- och medborgarperspektiv.

Ökad samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna (7.3.1)

LO tillstyrker utredningens förslag om att Arbetsförmedlingen ska kunna ingå överenskommelse med en kommun om anordnande av insatser eller aktiviteter för nyanlända invandrare utan att överenskommelsen föregås av ett upphandlingsförfarande.

Kunskapen om kvalitet och effektivitet i de kommunala insatserna för att främja deltagande på arbetsmarknaden är emellertid bristfällig. Något nationellt system för uppföljning finns inte och förefaller inte möjligt att upprätta. LO vill därför betona Arbetsförmedlingens ansvar för utformandet av insatser som anordnas av kommun, samt ansvar för kvalitetsuppföljning.

Komplettera studieväg 1 i sfi med baskunskaper (7.3.2)

LO tillstyrker förslaget om att en särskild utredare ska ges i uppdrag att ta fram ett förslag till hur kursplanen för kurs A och B på studieväg 1 i utbildning i svenska för invandrare (sfi) kan tillföras praktiskt orienterade moduler från ett begränsat antal kurser på grundläggande nivå.

Genom att lyfta in praktiskt orienterade delar med baskunskaper i studieväg 1 inom sfi kan deltagare med mycket kort tidigare utbildning ges en ingång till de grundläggande kunskaper som är nödvändiga för att delta i samhällslivet. Det är en god idé och bör därför prövas i den ordning utredningen föreslår. För varaktig etablering på arbetsmarknaden anser LO dock att detta förslag i princip saknar relevans. Då är grundläggande utbildning ett krav och målsättningen måste därför vara att nyanlända som saknar tidigare utbildning i största möjliga utsträckning ska ges förutsättningar för att läsa in grundskolekompetens.

Ersättning till kommunerna för utökat språkstöd inom studieväg 1 i sfi (7.3.3)

LO avstår från att ta ställning till förslaget om en höjning av schablonersättningen till kommuner som tar emot flyktingar, skyddsbehövande i övrigt och deras anhöriga för bosättning, med 8 000 kronor per vuxen.²

Utredningens förslag syftar till att kompensera kommunerna för ökade sfi-kostnader till följd av en ökad andel korttidsutbildade bland flyktingar, skyddsbehövande i övrigt och anhöriga under senare år. Det är för LO svårt att bedöma om den föreslagna höjningen är tillräcklig för att reellt förbättra kommunernas möjligheter att upprätthålla kvalitet i sfi-undervisningen. För närvarande förs också en diskussion om statens ersättning till kommunerna i asyl- och flyktingmottagandet där Sveriges kommuner och landsting (SKL) pekat på behov av åtgärder för att skapa ett hållbart mottagande. Frågan om en höjd ersättning för ökade behov inom sfi hör enligt LO hemma i ett sådant större sammanhang. LO noterar också att regeringen under remissbehandlingen av utredningen aviserat att ersättningssystemet görs om fr.o.m. 2014.

Komvux och folkhögskolor viktiga för kompetensuppbyggnaden (7.3.4)

LO tillstyrker förslaget om att nyanlända invandrare som anvisas till den föreslagna introduktionsgarantin ska kunna delta i förberedande insatser i form av utbildning på grundskole- eller gymnasienivå inom det offentliga skolväsendet eller motsvarande.

Möjligheten till studier på grundskole- eller gymnasienivå under tid med aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning är central för att stimulera individer att skaffa sig den grundläggande utbildning som är en förutsättning för varaktig etablering på arbetsmarknaden. För många kan alternativet med studiefinansiering utgöra ett alltför stort hinder. LO ser därför mycket positivt på förslaget.

Studier vid folkhögskola som ett alternativ till komplettering av grundkunskaper inom komvux (7.3.5)

LO tillstyrker förslaget om att nyanlända invandrare som deltar i den föreslagna introduktionsgarantin eller som i enlighet med etableringslagen har en etableringsplan ska kunna anvisas till förberedande insats i form av kortare folkhögskoleutbildning. LO noterar också att regeringen under remissbehandlingen av Akka-utredningens förslag har aviserat att Arbetsförmedlingen under åren 2014-2017 ges medel för att upphandla

---

² Schablonersättningen uppgår år 2013 till 83 100 kronor per vuxen (20-64 år).

särskilt anpassade utbildningar för nyanlända som omfattas av etableringslagen.

Folkhögskolorna har värdefull kunskap och erfarenhet av pedagogiskt arbete med tydlig utgångspunkt i varje elevs individuella förutsättningar. Det är bra att detta tas tillvara. Den föreslagna längden om sex månader för anvisning till folkhögskolestudier bör enligt LO utvärderas så snart det bedöms möjligt att göra med ett tillräckligt gott underlag. För att en anvisning till folkhögskolestudier ska uppfylla syftet om att öka förutsättningarna för etablering på arbetsmarknaden måste deltagarna ges förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Liksom utredningen påpekar har många nyanlända svaga språkkunskaper, vilket kan kräva undervisning i långsamt tempo. Som argument för att begränsa tiden för folkhögskolestudier framförs risken för inläsningseffekter. För individer som på grund av bristande språkkunskaper och utbildning uppenbart står mycket långt ifrån arbetsmarknaden är det dock mindre relevant att tala om inläsningseffekter, inte minst med tanke på det läge som råder på arbetsmarknaden.

Ökade möjligheter till deltagande i insatser på deltid för småbarnsföräldrar (7.5.1)

LO tillstyrker förslaget om att en nyanländ som till följd av vård av barn minskar sitt deltagande till 75 procent av heltid ska ges möjlighet att delta i insatser under längre tid, både etableringsinsatser enligt etableringslagen samt inom den föreslagna introduktionsgarantin. Under remissbehandlingen av utredningens förslag har regeringen dessutom aviserat att möjlighet till förlängt deltagande i etableringsinsatser i enlighet med utredningens förslag kommer att införas under 2014.

Förslaget är viktigt ur ett jämställdhetsperspektiv då kvinnor oftare än män är frånvarande på deltid på grund av vård av barn. Att deltidsdeltagande i insatser resulterar i ett mindre omfattande stöd, såsom idag vad gäller etableringsinsatser, är inte rimligt.

Samtidigt som förslaget om utökad tid i insatser vid deltidsdeltagande är bra måste påpekas att bristande tillgång till förskola utgör ett hinder för i synnerhet kvinnors deltagande i etableringsinsatser. I Statskontorets uppföljning av etableringsreformen redovisas att 92 procent av de nyanlända som under april 2012 fick en etableringsplan på deltid var kvinnor, och att det vanligaste skälet till deltidsplaneringen var avsaknad av förskoleplats. Statskontoret redovisar att 75 procent av Arbetsförmedlingens handläggare uppger frånvaro av barnomsorg som en faktor som försenar upprättandet av en etableringsplan.³ Resultatet av Akka-utredningens enkäter till

---

³ Statskontoret (2012): *Etableringen av nyanlända – en uppföljning av myndigheternas genomförande av etableringsreformen* (2012:22)

Arbetsförmedlingens handläggare bekräftar bilden – var femte uppger att väntan på förskoleplats utgör hinder för deltagande.

Tillgång till en väl utbyggd barnomsorg av god kvalitet är en central del i den svenska tvåförsörjarmodellen. Vikten av god tillgång till barnomsorg kan inte nog betonas. Det är otvetydigt en avgörande faktor för nyanlända kvinnors etablering i arbets- och samhällsliv.

Utökad kontakt med hemmavarande kvinnor (7.5.2)

LO tillstyrker förslaget om att Skolverket ska ges i uppdrag att besluta om och fördela bidrag till försöksverksamheter med öppen förskola där nyanlända föräldrar ges möjlighet till språkinläring och planering inför framtiden.

Information i samband med invandring (7.6.1)

LO tillstyrker förslaget om att Migrationsverket ska ges i uppdrag att utforma en lättfattlig tryckt information om möjligheter till stöd och insatser som en nyanländ kan ta del av för att etablera sig i arbets- och samhällslivet. LO anser att sådan information också bör ge grundläggande kunskap om den svenska arbetsmarknadsmodellen där löner och villkor regleras genom förhandlingar mellan parterna och fastställs i kollektivavtal.

Aktivt deltagande i samhällslivet (7.7.1)

LO tillstyrker förslaget om att ett forskningsinstitut ska ges i uppdrag att följa upp i vilken grad insatserna för att stödja nyanländas etablering bidrar till att stärka målgruppens aktiva deltagande i samhällslivet. Liksom utredningen påpekar är delaktighet i samhällslivet ett begrepp som inrymmer mycket mer än sysselsättning och försörjning genom arbete. Samtidigt vill LO framhålla vikten av att också följa upp frågor om arbetsvillkor och inflytande i arbetslivet i syfte att åstadkomma en fördjupad bild av deltagandet i arbetslivet.

Kommunernas stöd till nyanlända föräldrar (7.7.2)

LO tillstyrker förslaget om att länsstyrelserna ska ges i uppdrag att kartlägga behov av föräldrastöd hos nyanlända föräldrar, kartlägga befintliga föräldrastödsprogram för nyanlända föräldrar som bedrivs av kommuner, landsting och ideella organisationer samt ta fram råd för utformning av sådana program.

LOs kommentarer till utredningens bedömningar

Grundläggande utbildning är en nödvändighet för varaktig etablering på arbetsmarknaden. En fullföljd gymnasieutbildning har kommit att utgöra ett minimikrav i arbetsgivares rekrytering, oavsett om kunskaperna från utbildningen faktiskt krävs för utförandet av jobben. LO delar därför utredningens bedömning om att Arbetsförmedlingen hos målgruppen för

etableringslagen bättre bör uppmärksamma behov av att komplettera baskunskaper. Det är anmärkningsvärt att en så låg andel av de nyanlända som har en etableringsplan har komvuxstudier inskrivet i denna, enligt utredningen enbart 7 procent av dem som i augusti 2012 haft en etableringsplan i mer än tolv månader. Ännu mer anmärkningsvärt är det att andelen är lägre bland dem som har en utbildning som är kortare än nio år, bara 3 procent.

LO välkomnar att utredningen lyfter frågan om hur handläggares bemötande och matchning av insatser förefaller vara färgade av antaganden om utrikes födda kvinnor som grupp. Utredningens analys visar att nyanlända kvinnor, oavsett om de tillhör den grupp som omfattas av etableringslagen eller kommer som övriga anhöriginvandrare, erbjuds ett mindre omfattande och relevant stöd jämfört med nyanlända män. Det är samma bild som Statskontorets uppföljning av etableringsreformen har gett – kvinnor får generellt sett sämre möjligheter än män att delta i etableringsinsatser.⁴

Enligt LO finns anledning att ställa frågan om könsstereotypa uppfattningar präglar Arbetsförmedlingens arbete generellt. Kvinnor får till exempel i mindre utsträckning än män del av arbetsmarknadsutbildning. Under lång tid har fördelningen varit sådan att omkring 60 procent av platserna har fyllts av män. Också i betraktandet av dem som får del av arbetsmarknadsutbildning syns vad som tycks vara könsstereotyp tänkande; kvinnor deltar i huvudsak i utbildningar inriktade mot kvinnodominerade yrken och vice versa. Även i fördelningen av efterfrågefrämjande insatser genom subventionerade anställningar syns att män oftare får del av sådant stöd.

Arbetsmarknadspolitiken måste komma kvinnor och män till del på lika villkor, utifrån individuella behov. Arbetsmarknadspolitiken har dessutom en viktig roll att spela i arbetet med att motverka den könssegregering som svensk arbetsmarknad så starkt präglas av.

Utifrån det ovan sagda delar LO utredningens bedömning om att Arbetsförmedlingen bör genomföra ett kompetensutvecklingsprogram om normer och föreställningar kopplade till kön och etnicitet. LO anser dock att sådan kompetensutveckling bör omfatta samtliga handläggare vid myndigheten, inte enbart dem som huvudsakligen arbetar med nyanlända. LO delar också bedömningen om att kommuner måste rikta sina aktiveringskrav på lika villkor till både kvinnor och män i familjer som har behov av ekonomiskt bistånd.

---

⁴ Statskontoret (2012): *Etableringen av nyanlända – en uppföljning av myndigheternas genomförande av etableringsreformen* (2012:22)

Vad gäller utredningens bedömning om att vårdnadsbidraget inte bör kunna kombineras med försörjningsstöd vill LO ta steget längre och avskaffa vårdnadsbidraget. Detta bidrag medverkar till att försämra kvinnors position på arbetsmarknaden, i synnerhet kvinnor med invandrabakgrund och kort utbildning.⁵ Bidraget främjar därför inte den strävan efter full sysselsättning i *hela* befolkningen som LO står för. Kvinnors deltagande i förvärvsarbete är viktigt inte bara för kvinnors ekonomiska självständighet utan också för att motverka barnfattigdom. Att kvinnor arbetar när barnen är små stärker det ekonomiska oberoende som gör hela skillnaden om en separation mellan föräldrarna senare blir ett faktum. Till de negativa effekterna av vårdnadsbidraget bör också senareläggandet av tidpunkten för när barn tar plats i den offentliga barnomsorgen räknas. För barn med invandrabakgrund innebär detta att värdefull språkträning i tidiga år uteblir.

LO delar bedömningen om att föräldraförsäkringens regelverk bör ändras så att möjligheterna till uttag av föräldrapenning för äldre barn begränsas. LO invänder dock mot den problembeskrivning som fokuserar på nyanlända kvinnors användning av föräldrapenning som skäl för ovan nämnda förändring. LO har i yttrande över departementspromemorian *Förändrade åldersgränser och ökad flexibilitet i föräldraförsäkringen* (Ds 2013:36) redogjort för vår syn på hur föräldraförsäkring, familjepolitik och barnomsorg bör förändras.

Avslutningsvis delar LO bedömningarna om behov av arbete för upprätthållen kontinuitet i etableringsprocessen när insatser avbryts för vård av barn, samt vikten av uppsökande arbete för att etablera kontakt med hemmavarande kommuninvånare som saknar inkomst från förvärvsarbete och samhällets olika trygghetssystem.

Landsorganisationen i Sverige
Stockholm som ovan

Karl-Petter Thorwaldsson

Linda Grape

---

⁵ Se t ex Socialförsäkringsrapport 2013:5; *Vårdnadsbidrag, En översikt av systemen i de nordiska länderna och sammanfattning av forskningen kring dess effekter*